

Dzīve un darbs Līvānu stikla rūpnīcā

/ALBERTA UN VIKTORIJAS RUDZĀTU ATMIŅU STĀSTS/

Līvānu stikla fabrika neapšaubāmi ir lielākais un slavenākais zīmols Latvijas stikla rūpniecībā, taču, lai šādu nosaukumu nopelnītu, tajā ir jāiegulda daudz pūļu. Un kurš gan cits par to labāk zinās stāstīt, kā cilvēki, kuri rūpnīcā strādājuši visu savu darba mūžu. Atmiņās par savām darba gaitām dalījās Alberts un Viktorija Rudzāti.

Darbu Līvānu Stikla rūpnīcā pirmais uzsāka Alberts, iesākumā strādājot par krāvēju. Tikmēr Viktorija bija sākusi darbu veikalā par pārdevēju. Uz to laiku abi jaunieši bija precējušies – Viktorija tikko pēc tehnikuma, kur apguva pārdevējas un grāmatvedes amatu. Alberts pēc armijas, katram pa koferim, irētā istabiņā abi sāka savu dzīvi. Tā kā ienākumi strādājot veikalā bija ļoti zemi un darbs bija gan fiziski, gan morāli smags, Viktorija sapratusi, ka arī vēlētos strādāt stikla rūpnīcā. “Tajā laikā bezdarbs bija ļoti augsts un cilvēki turējās pie jebkāda darba, ka tik nopelnīt, kā toreiz teica “garāku rubli”, saka Viktorija. Toreiz tikt darbā stikla rūpnīcā nebija tik viegli, atzīst Viktorija, tādēļ Alberts devies pie direktora Jāņa Zosina, lai izstāstītu par viņu dzīves situāciju. Direktors uzklaušījis un teicis, lai atnāk, gan darbs atradīsies. Nākamajā dienā Viktorija ieradusies kadru daļā, bet viņai atbildējuši, ka jaunus darbiniekus nevajagot. Pēc dabas būdama kautrīga meitene, Viktorija pagriezies uz aizgājuši uz mājām. Atbraucis pusdienās, Alberts jautāja, kā gājis, bet Viktorija atbildējusi, ka nekā, darbā neesot pieņemta. Pēc pusdienām Alberts vēlreiz devies pie direktora, lai noskaidrotu kādēļ tā. Tomēr vēlāk, kad Viktorija vēlreiz ieradusies ar iesniegumu, viņu darbā pieņēma.

Viktorija stikla rūpnīcā sāka strādāt 1964.gada 22.janvārī. Pirmais darbs par atnesēju izstrādes ceha karstajā cehā. Pirmais maiņas meistars, vēlāk fabrikas direktors – Jevgeņijs Skreivers. “Brīnišķīgs cilvēks!”, piebilst Viktorija,

un Alberts piekrīt. Darba gaitas tika uzsāktas strādājot nakts maiņā, taču viņa bija laimīga, ka bijis darbs, ko darīt, un turklāt ar iespējām nopelnīt, jo par nakts maiņām maksājuši vairāk. Atceras, kā reiz mēnesi nostrādājusi tikai nakts maiņās. Maiņā strādāja stikla pūtēji, stikla padevēji – daudzi cilvēki, puīši maiņā varēja dziedāt visu nakti. Bet kad pēc desmit nostrādātām dienām Viktorija saņēmusi pirmo algu un sapratusi, ka par mēnesi saņems divtik lielu samaksu nekā veikalā, viņa saka: “Es biju pats laimīgākais cilvēks pasaulē”. Viktorijai pastāvīgas darba vietas nebija 3 gadus. Visu šo laiku nostrādāja kā pārbaudes laiku, bet vēlēšanās palikt un strādāt rūpnīcā bijusi tik liela, lai citu darbu nemeklētu. “Brigādes mainījās - kur lika, tur gāju strādāt, es biju paklausīgs darbinieks,” saka Viktorija. “Viss interesēja, gribējās arī nopelnīt, jo laiki nebija viegli”. Pamazām kolēģe Viktoriju sāka apmācīt par otro operatoru un, laikam ejot, tika uzsākts darbs šajā amatā. Tas bija roku darbs - divas vannas, kur kausēja stiklu. Glāzītes, piena traukus, aptiekas traukus, petrolejas lampas, pūtēji veidoja lukturu stiklus un citu produkciju - Viktorija to nesa uz krāsni. Tajā laikā Alberts jau bija uzsācis darbu rūpnīcā par šoferi, izvadājot stikla produkciju pa veikaliem: “Redz kur mana priekšniece ražoja un es vadāju”. Norādot uz Viktoriju, smaidoši saka Alberts. Braucis arī sagādē – uz Leningradu, Maskavu, Kijevu, kopumā par šoferi nostrādājot vairāk kā 20 gadus. Kad radās tāda iespēja, pāris iestājās rindā uz dzīvokli. Tos dabūt nebija viegli, bet, kad tomēr pienācis laiks saņemt dzīvokli, radušās problēmas. Tā kā Alberta tēvs ticis represēts, dzīvokli gribējuši atņemt, taču ar rūpnīcas direktora Jāņa Zosina palīdzību dzīvokli tomēr piešķīra. Šajā dzīvoklī, kurš atrodas pirmajā Līvānu daudzdzīvokļu mājā, Rudzātu pāris dzīvo vēl joprojām – jau vairāk kā 50 gadu.

Laiks gāja uz priekšu, rūpnīca attīstī-

jās, tika uzsākta mehanizētā ceha celtniecība. Kad bija uzcelts cehs, tad balto vannu (baltajam stiklam) nopēma. Darbinieki saprata, ka vajadzēs pārprofilēties. Tādēļ Viktorija kopā ar kolēģiem 1973. gadā devās uz Brjansku pieredzes apmaiņā, kur apguva prasmes termosu kolbu ražošanā. Tās vajadzēja sudrabet, strādāt ar vakuumu. Pats termoss sastāvēja no divām kolbām. Viņas operācija – aiztaisīt apakšējo kolbu daļu, kas bija Viktorijas uzdevums līdz pat pensijai. Vēlāk rūpnīcā tika uzbūvēta krāsainā stikla kausējamā krāsns. Stiklu ražoja dažādās krāsās, bija arī tādas, kas kā varavīksne zaigoja dažādos toņos. Vēlāk modē ienāca dekorī – dažādi zelta putni, odziņas, ziedi. Pēc

Stikla rūpnīcā ražotās vāzes. Pāris atzīst, ka bijis prieks un lepnums redzēt Līvānu traukus vēl šodien. Taču televīzors nav vienīgā iespēja vēl tagad apskatīt stikla rūpnīcas ražojumu. Rudzātu mājās istabu daļā krāšņu stikla rūpnīcas ražojumu kolekcija, kura neko daudz neatpaliek no Līvānu stikla muzejā apskatāmās. Tik dažādi trauki – gan no kristāla, gan krāsainā stikla, gan ar dekoriem, gan zīmējumiem. Darbs rūpnīcā nebija viegls, taču nesis lielu gandarījumu, saņemti arī dažādi apbalvojumi par ieguldīto darbu stikla rūpnīcā. Taču atmiņā palikuši ne vien padarītie darbi, bet arī atbalsts no rūpnīcas vadības un kolēģiem. Tagad paldies par atbalstu Alberts un Viktorija no sirds

tam rūpnīcā tika uzbūvēts arī kristāla cehs. “Mūsu kristāls bija labs, tas labi skanēja”, atzīst Viktorija. Sortimentis bijis ļoti plašs, pateicoties talantīgajiem māksliniekiem, prasmīgajiem virpotājiem un visiem pārējiem darbiniekiem. “Tā tik bija rūpnīca, vairāk kā tūkstoš cilvēku strādājam”, piebilst Alberts.

Kad rūpnīcas darbība tika pārtraukta, bijis ļoti žēl. Vēl nesen skatoties televīziju abi redzējuši, ka kādā no Rīgas muzejiem uz galda stāvējušas Līvānu

saka viņu palīgam – aprūpētājam, kā Viktorija saka: “Sargēngelim” Elvīrai, kura ikdienas darbos pārim palīdz jau sešus gadus.

Stipru veselību un možu garu vēlot,

Ieva Kravale,
Vidzemes Augstskolas Komunikāciju
un sabiedrisko attiecību studente,
Līvānu novada domes Sabiedrisko
attiecību un ārējo sakaru daļas prakti-
kante

